

וְתֵאנֹא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָזָא אֲוֵרִייתָא לְחַבְיִמִּין
 אַתְיְהִיבוּ, לְאִינוּן דְּאַתְעֵסִיקוּ בְּאֲוֵרִייתָא
 תְּדִיר. וְתַנִּי רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מֵאן דְּהוּא עָסִיק
 בְּאֲוֵרִייתָא כָּל צָרְבוּ, סָלְקִין לִיה לְנִשְׁמַתִּיה לְעֵילָא,
 כִּד אִיהוּ נָאִים בְּשִׁנְתִּיה, וְאוֹלְפִין לִיה מֵעוֹמְקֵי
 תּוֹרָה. וּמִינָהּ דּוֹכְבָן וּמְרַחֲשָן שְׂפּוֹתֶיהָ בִּימָמָא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם טז) דּוֹכְבַּ שְׂפָתַי יִשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ,
 בְּשֵׁהוּא יֵשֵׁן בַּלֵּילָה, נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה
 וּמֵרְאִין לָהּ אוֹתָן הַדְּבָרִים הָעֵתִידִין לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה יְתִיב וְעָסִיק בְּאֲוֵרִייתָא, אֵתָא לְגַבִּיה
 רַבִּי אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי מְאֵרִי דְשִׁמְעֵתָא
 אֵתָא. קָם קַמִּיהָ, יְתִבּוּ וְאַתְעֵסִיקוּ בְּאֲוֵרִייתָא, עַד

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה
 לְשִׁמְהָ, בְּשֵׁהוּא יֵשֵׁן בַּלֵּילָה, נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה
 לְמַעְלָה, וּמֵרְאִים לָהּ אוֹתָם הַדְּבָרִים
 הָעֵתִידִים לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. בָּא
 אֵלָיו רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּעַל
 הַהֲלָכָה בָּא. קָם לְפָנָיו. יֵשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ

וְלַמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה נִתְּנוּ לְחַכְמַיִם, לְאוֹתָם
 שְׂמַתְעֵסִיקִים תָּמִיד בַּתּוֹרָה. וְשָׁנָה רַבִּי
 יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כָּל
 צָרְבוּ, מַעְלִים אֵת נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה,
 כְּשֶׁהוּא יֵשֵׁן בְּשָׁנָתוֹ, וּמְלַמְּדִים אוֹתוֹ
 מֵעֲמֻקֵּי תּוֹרָה, וּמִמֶּנָּה דּוֹכְבִּים וּמְרַחֲשִׁים
 שְׂפָתוֹתָיו בַּיּוֹם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם טז) דּוֹכְבַּ

דָּהוּוּ יִתְבִי, רַמֵּשׁ לַיְלִיָּא, יִתְבוּ וְאַתְעֶסְקוּ בָּהּ, עַד
פְּלָגוֹת לַיְלִיָּא.

אֲדַמִּיךְ רַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסִי הָוָה יְתִיב, חָמָא
לְרַבִּי אַבָּא, דְּאַנְפוּי מְסַמְקֵי טַפְּי, וְהוּא
חֲתִיד, וְחָמָא נְהוּרָא רַבָּא בְּבֵיתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
שְׁמַע מִיְנִיה דְּשְׂכִינְתָּא הָבָא. אֲרַכִּין עֵינָיו, יְתִיב
תַּמָּן. עַד דְּהָוָה סָלִיק שְׁחֵרוּתָא דְּצַפְרָא, וְנְהוּרָא
הָוָה נָהִיר בְּבֵיתָא, עַד דְּזַקַּף עֵינָיו, חָמָא צַפְרָא
וְאַתְחַשְׁךְ בֵּיתָא.

אֵיתְעַר רַבִּי אַבָּא, וְאַנְפוּי הוּוּ נְהִירִין, וְעֵינָיו
חֲתִיכִין. אָחִיד בִּיה רַבִּי יוֹסִי, אָמַר רַבִּי
אַבָּא, אָנָּא יַדְעָנָא מָה אַתְּ בָּעֵי. חֲתִיד, רִזִּין עֲלָאִין
חֲמִית, וּבְשַׁעְתָּא דְּאָחִיד נִשְׁמַתָּא דִּילִי מְאִירִי
דְּאַפְיָא, סָלִיק לָהּ לְאַדְרִין רַבְרַבִּין וְעֵילָאִין.

לשון הקודש

בתורה. בעודם יושבים, ירד הלילה. יִשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בָּהּ עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה. נִרְדָּם רַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסִי הָוָה יוֹשֵׁב. רָאָה אֵת רַבִּי אַבָּא שֹׁפְנָיו מַעֲט סְמוּקוֹת, וְהוּא צוֹחֵק. וְרָאָה אֹרֶךְ גְּדוֹל בְּבֵיתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָזָה נִשְׁמַע שְׂשִׁכְנֵיהָ כְּאֵן. הֲרַבִּין עֵינָיו. יָשָׁב שָׁם. עַד שֶׁהִיְתָה עוֹלָה שְׁחֵרוֹת הַבְּקָר וְהָאֹרֶךְ הָוָה מְאִיר בְּבֵיתָא, עַד שֶׁהָרִים עֵינָיו וְרָאָה הַבְּקָר, וְנִחַשְׁךְ הַבֵּיתָא.

התעורר רבי אבא, ופגנו היו מאירים ועיניו צוחקות. אָתּוּ בּוּ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אָנִי יוֹדֵעַ מָה שְׂאֵתָה רּוֹצֵה, חֲתִיד, סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים רָאִיתָ, וּבְשַׁעָה שְׂאֵתוּ בְּנִשְׁמַתִּי, בַּעַל הַפְּנִים הַעֲלָה אוֹתָךְ לַחֲדָרִים גְּדוֹלִים וְעֲלִיוֹנִים.

וְחַמִּית נִשְׁמַתְהוּן דְּשָׂאָר צְדִיקָא דְסַלְקֵי תַמָּן,
 וְאָמַר לֹון זַכָּאִין אַתּוּן צְדִיקָא, דְּבִגְיֵיכוּן
 אֲנָא אַתְּבִינָא בְּבִינָא קְדִישָׁא, דְּשָׂמָא יְקָרָא,
 לְאַעֲנָאָה לְחִילוֹי דְּמַלְכָּא עִילָאָה. וְחַמִּית אוֹרֵייתִי,
 דְּהָוָה מְנַחָא תַמָּן תְּלֵי תְלִים כְּמַגְדָּלָא רַבָּא. וְבִגְיֵי
 כְּדִי חֲדִינָא בְּחוּלְקֵי, וְחִיכִין עֵינָאֵי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַל תִּתְמָה עַל הָא דְרַבִּי אַבָּא,
 דְּהָא קָרָא אַסְהִיד כְּדִי. דְּתַנִּינֵן, עֲשֵׂה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזֵה הַמְמוּנָה תַחְתָּיו, וְתִלָּה
 מִמְּנוּ כָּל שְׂאָר הַצְּבָאוֹת, כְּהֵאֵי צִוָּאר, שְׁכָל הַגּוּף
 תְּלוּי מִמְּנוּ. וּבְשַׁעָה שְׁהַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בְּתוֹרָה,
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹ, וְנוֹתֵן שְׂמוֹ בְּקִרְבוֹ,
 לְהַגִּיעַ לְכָל, וּלְהַסְפִּיק לְעוֹלָם מִטּוֹבוֹ שֶׁל מְקוֹם.

לשון הקודש

רבי אבא, שהרי הפסוק מעיד כד,
 ששנינו, עשה הקדוש ברוך הוא את זה
 הממונה תחתיו, ותלה ממנו כל שאר
 הצבאות, כמו הצואר הזה, שכל הגוף
 תלוי ממנו. ובשעה שהצדיקים עוסקים
 בתורה, הקדוש ברוך הוא בונה עולמו,
 ונותן שמו בקרבו, להגיע לכל, ולהספיק
 לעולם משובו של מקום.

וְרֵאִיתִי אֶת נִשְׁמוֹת שְׂאָר הַצְּדִיקִים
 שְׁעוֹלוֹת לְשָׁם, וְאָמַר לְהֵם, אֲשֶׁרִיכֶם
 הַצְּדִיקִים שְׁבִשְׁבִילְכֶם אֲנִי נִבְנֶה בְּבִנְיִן
 קְדוּשׁ שֶׁל הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד, לְעֵנֹת לְצְבָאוֹת
 הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. וְרֵאִיתִי אֶת תּוֹרַתִי
 שְׁהִיְתָה מְנַחַת שָׁם תְּלֵי תְלִים כְּמַגְדָּל
 גְּדוֹל, וּמִשּׁוֹם כְּדִי שְׂמַחְתִּי בְּחֻלְקֵי, וְצַחְקוֹ
 עֵינֵי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַל תִּתְמָה עַל זֶה שֶׁל

וּבְשָׂאִין הַצְּדִיקִים עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נוֹטֵל שְׂמוֹ מִקְרָבוֹ, וְאֵי הָעוֹלָם
 חָסֵר, וְהוּא אֵינוֹ בְּמַעְלוֹת הַיְכוּלָתוֹ. מִנָּא לָן,
 דְּכַתִּיב, (שם ד' ד') כְּמִגְדַּל דְּדוּד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת.
 אִם מְרַבִּים וּמִגְדָּלִים הַצְּדִיקִים תּוֹרָה כְּהֵאֵי מִגְדָּל,
 מִיָּד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. זֶהוּ שֶׁהוּא צְוֹאֲרוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, בְּנוֹי בְּבִנְיָן קָדוֹשׁ, שֶׁכָּל הַפִּיּוֹת תָּלוּ וְנִלְאוּ
 לְדַעַת הַשְּׂגָחָתוֹ, וְזֶהוּ תַלְפִּיּוֹת, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (בראשית מז יג) וַתִּלֶּה אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאֵז אֶלֶף הַמִּגֵּן תָּלוּ עָלָיו, וְכָל שְׁלֹמֵי הַגְּבָרִים,
 אוֹתָן הַנִּקְרָאִים אֶלֶף אֶלְפִין, וְכָל הַנִּשְׂאָר
 תָּלוּם עָלָיו, וְכָל הַשְּׁלִיטִין, וְכָל הָעוֹלָמוֹת, מְלָאִים
 מִטּוֹבוֹ שֶׁל מְקוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵינּוּ דְכַתִּיב וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה סֶלֶם
 מֵצֵב אֶרְצָה, כְּלוּמַר, כְּשֶׁהַצְּדִיקִים אֵינָם

לשון הקודש

הַפִּיּוֹת תָּלוּ וְנִלְאוּ לְדַעַת הַשְּׂגָחָתוֹ, וְזֶהוּ
 תַלְפִּיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מז) וַתִּלֶּה
 אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאֵז אֶלֶף הַמִּגֵּן תָּלוּ עָלָיו, וְכָל שְׁלֹמֵי
 הַגְּבָרִים. אוֹתָם הַנִּקְרָאִים אֶלֶף אֶלְפִים,
 וְכָל הַנִּשְׂאָר תָּלוּם עָלָיו, וְכָל הַשְּׁלִיטִים
 וְכָל הָעוֹלָמוֹת מְלָאִים מִטּוֹבוֹ שֶׁל מְקוֹם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵינּוּ שְׂכַתוֹב (שם כח)

וּבְשָׂאִין הַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה,
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל שְׂמוֹ מִקְרָבוֹ, וְאֵי
 הָעוֹלָם חָסֵר, וְהוּא אֵינוֹ בְּמַעְלוֹת הַיְכוּלָתוֹ.
 מִנֵּינִי לָנוּ? שְׂכַתוֹב (שם ד') כְּמִגְדַּל דְּדוּד
 צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. אִם מְרַבִּים
 וּמִגְדָּלִים הַצְּדִיקִים תּוֹרָה כְּמִגְדָּל הַזֶּה,
 מִיָּד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. זֶהוּ שֶׁהוּא
 צְוֹאֲרוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּנוֹי בְּבִנְיָן קָדוֹשׁ, שֶׁכָּל

עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, סָלַם מֵצֵב אֶרְצָה, וְאֵינוֹ בְּמַעֲלָה.
 זְכוּ הַצַּדִּיקִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה, רֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה,
 אֲזִי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה, וְכָל טוֹב לֹא יִחְסֵר, וּמִיָּד וְהִנֵּה
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיורְדִים בּוֹ. מֵאֵי בּוֹ. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בְּשֵׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם. כְּמָה דֹאֵת אָמַר (תהלים
 קיח כד) נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בּוֹ, בְּהֵיחִוּא מְמוּנָה. וּמִפְּנֵי מָה.
 דְּכָתִיב אַחֲרָיו, וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, עַל הַהוּא
 מְמוּנָה. מִפְּנֵי זֶה עוֹלִים וְיורְדִים בְּשִׁבְלֹו. מִפְּנֵי
 שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, שֶׁהוּא נֹצֵב עָלָיו. אָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים,
 לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ מִלֶּךְ שָׁלֵם, מִכָּל שְׂאֵר הַעֲבָאוֹת.
 שְׂאִין לֶךְ נוֹשֵׂא שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם בְּקִרְבּוֹ כְּמוֹ זֶה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְמוּזוֹ לְיַעֲקֹב, וְהַשִּׁיבוֹ עַל מָה
 שֶׁנִּתְרַעַם לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּלוֹמֵר,

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בּוֹ - בְּאוֹתוֹ מְמוּנָה.
 וּמִפְּנֵי מָה? שֶׁכְּתוּב אַחֲרָיו (בראשית כח) וְהִנֵּה
 ה' נֹצֵב עָלָיו, עַל אוֹתוֹ מְמוּנָה. מִפְּנֵי זֶה
 עוֹלִים וְיורְדִים בְּשִׁבְלֹו, מִפְּנֵי שְׁמוֹ שֶׁל
 מָקוֹם שֶׁהוּא נֹצֵב עָלָיו. אָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים,
 לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ מִלֶּךְ שָׁלֵם מִכָּל שְׂאֵר
 הַעֲבָאוֹת? שְׂאִין לֶךְ נוֹשֵׂא שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם
 בְּקִרְבּוֹ כְּמוֹ זֶה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְמוּזוֹ לְיַעֲקֹב, וְהַשִּׁיבוֹ

וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סָלַם מֵצֵב אֶרְצָה, כְּלוֹמֵר,
 כְּשֶׁהַצַּדִּיקִים אֵינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה -
 סָלַם מֵצֵב אֶרְצָה, וְאֵינוֹ בְּמַעֲלָה. זְכוּ
 הַצַּדִּיקִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה - רֹאשׁוֹ מִגִּיעַ
 הַשְּׂמִימָה, אֲזִי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה וְכָל טוֹב לֹא
 יִחְסֵר. וּמִיָּד - וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
 וְיורְדִים בּוֹ. מָהוּ בּוֹ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בְּשֵׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח)
 נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ.

שָׂאם בְּנֵי יִזְבוּ לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת, יֵשׁ מֵעֵלָה
 לָזֶה, וּמֵעֵלָה לְבָנָיו. לֹא זָכוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת,
 אֵין מֵעֵלָה לָזֶה, וְאֵין מֵעֵלָה לְבָנָיו. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים, אֵלוֹ בְּנֵי שְׁלַ יַעֲקֹב, זָכוּ עוֹלִים.
 לֹא זָכוּ, יֹרְדִים. בּוֹ: בְּשִׁבִילוֹ. בּוֹ: בְּשֵׁישׁ לוֹ מֵעֵלָה
 יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שְׂרֵי הָאֲמוֹת, הָיוּ עוֹלִים אוֹ
 יֹרְדִים בְּשִׁבִיל זֶה. בְּשֵׁישׁ לוֹ מֵעֵלָה,
 יֹרְדִים שְׂרֵי הָאֲמוֹת. בְּשֵׁישׁ לוֹ יְרִידָה, עוֹלִים.
 וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שְׁלַ יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר
 שְׁלוֹם, אֵין טוֹב וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם, אֶלָּא בְּשִׁבִיל
 בְּנֵי שְׁלַ יַעֲקֹב.

לשון הקודש

בְּשִׁבִילוֹ, בו – בְּשֵׁישׁ לוֹ מֵעֵלָה, יֵשׁ לָהֶם.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שְׂרֵי הָאֲמוֹת הָיוּ
 עוֹלִים אוֹ יֹרְדִים בְּשִׁבִיל זֶה. בְּשֵׁישׁ לוֹ
 מֵעֵלָה – יֹרְדִים שְׂרֵי הָאֲמוֹת. בְּשֵׁישׁ לוֹ
 יְרִידָה – עוֹלִים. וְהַכֹּל תְּלוּי בְּבָנָיו שְׁלַ
 יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם, אֵין
 טוֹב וְאֵין רַע בָּא לְעוֹלָם אֶלָּא בְּשִׁבִיל
 בְּנֵי שְׁלַ יַעֲקֹב.

על מה שנתרעם לפני הקדוש ברוך הוא.
 כלומר, שאם בני יזבו לעסוק בתורה
 ובמצוות, יש מעלה לזה ומעלה לבניו.
 לא זכו לעסוק בתורה ובמצוות – אין
 מעלה לזה ואין מעלה לבניו. זהו שכתוב
 (ש) והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו.
 מלאכי אלהים – אלו בניו של יעקב, זכו
 – עולים. לא זכו – יורדים. בו –

הַגְּמוּן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֲבָהוּ, וַאֲמַר, אֵיךְ
 לְאַתְּפַנְפֵּא כָּל עֲלָמָא עֲלֵיכוֹן, כְּעַל הָאִי
 גּוֹבָא, לְאַזְבְּרָא לְכוּן מִן עֲלָמָא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא.
 אֲמַרָה דָּא הֵיא לֹא פְּלַחָה לְמֵאֲרָה, כְּתִיב (דברים יא
 יז) וְעִצֵּר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יְהִי מָטָר וְהֵאֲדָמָה לֹא
 תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִי הֵיא סְטִיָּא, כָּל עֲלָמָא יִיבַד
 בְּגִינָהּ. אֲמַר לֵיהּ, וְהָא אֲתוּן עֲבָדִין לָהּ דְּתַסְטִי
 וְלֹא תִּהְיֶה בְּאֲזְרָחָא דְכֻשְׂרָא. אֲמַר לֵיהּ חוֹבְתִּכּוֹן
 עֲבָדִין לְאַתְּעָרָא לָן. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר קָאֲמַר
 הֵהוּא הַגְּמוּן.

תָּנוּ רַבֵּינוּ, וְהֵנָּה סְלָם מְצַב אֲרֻצָּה, זְהוּ בֵּית
 עוֹלָמִים. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב (שמות טו יז) מָכוֹן לְשַׁבְּתֶךָ פְּעֻלַּתְּ ה'. אֵיזְהוּ
 רֵאשׁוּ, זְהוּ צִיּוֹן, שְׁשָׁם הַשְּׂכִינָה, וְהַפְּרוּבִים, וְקוֹדֶשׁ

לשון הקודש

אותה שתסטה ולא תלך בדרך בשרה.
 אמר לו, הטאייכם הם העושים לעורר
 אותנו. אמר רבי יהודה, יפה אמר אותו
 ההגמון.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, (בראשית כח) וְהֵנָּה סְלָם מְצַב
 אֲרֻצָּה - זְהוּ בֵּית עוֹלָמִים. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ
 הַשָּׁמַיְמָה - זְהוּ שְׁפַת־טוֹב (שמות טו) מָכוֹן
 לְשַׁבְּתֶךָ פְּעֻלַּתְּ ה'. אֵיזְהוּ רֵאשׁוּ? זְהוּ צִיּוֹן,

הַגְּמוּן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֲבָהוּ וַאֲמַר: יֵשׁ
 לְכַנֵּס אֶת כָּל הָעוֹלָם עֲלֵיכֶם כְּמוֹ עַל
 הָאֲרֻצָּה הַזֶּה, לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם
 בְּשַׁעַת אַחַת. הָאֲמָה הַזֹּאת אֵינן עוֹבְדֹת
 לְרַבּוֹנָהּ, כְּתוּב (דברים יז) וְעִצֵּר אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא יְהִי מָטָר וְהֵאֲדָמָה לֹא תִּתֵּן אֶת
 יְבוּלָהּ. אִם הֵיא סְטִיָּא, כָּל הָעוֹלָם יִיבַד
 בְּשַׁבְּיָלָהּ! אֲמַר לוֹ וְהִרִי אַתֶּם עוֹשִׂים

הַקְּדָשִׁים. אָמַר רַבִּי אֲבָא, סוּלָם זֶה סִינֵי, שָׁבוּ
נִיתְּנָה תוֹרָה, וְשָׁם נִגְלוּ מִרְכְּבוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי פֶּא פְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד אֵית לְאַסְתְּפְּלָא
בְּהַאי קָרָא בְּדִבְקֻדְמִיתָא, (שה"ש ד' ד') כְּמַגְדֵּל
דְּיִד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֵי לְתַלְפִּיּוֹת, דְּהָא תַּנִּינָן, אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל זְמַן שְׂיִשְׂרָאֵל הָיוּ
עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ הָיָה קָיָים, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, כְּמַגְדֵּל דְּיִד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֵי. אִי מְגַדְלִים
תוֹרָה, כְּהַאי מְגַדֵּל, צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֵי. מַהוּ צְוֹאֲרֵךְ, זֶה
בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית מה יד) וַיִּפֹּל עַל
צְוֹאֲרֵי בְּנֵימִין אָחִיו וַיִּבְךְ, מְלַמֵּד שְׁפָכָה עַל מְקֻדָּשׁ
רֵאשׁוֹן וְעַל מְקֻדָּשׁ שְׁנִי.

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל זְמַן שְׂיִשְׂרָאֵל הָיוּ
עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ הָיָה קָיָים.
זֶהוּ שְׁכָתוּב כְּמַגְדֵּל דְּיִד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֵי. אִם
מְגַדְלִים תוֹרָה כְּאוֹתוֹ מְגַדֵּל – צְוֹאֲרֵךְ
בְּנוֵי. מַהוּ צְוֹאֲרֵךְ? זֶה בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (בראשית מה) וַיִּפֹּל עַל צְוֹאֲרֵי בְּנֵימִין
אָחִיו וַיִּבְךְ. מְלַמֵּד שְׁפָכָה עַל מְקֻדָּשׁ
רֵאשׁוֹן וְעַל מְקֻדָּשׁ שְׁנִי.

שְׁשֵׁם הַשְּׂכִינָה וְהַכְּרוּבִים וְקֻדָּשׁ
הַקְּדָשִׁים. אָמַר רַבִּי אֲבָא, סוּלָם זֶה סִינֵי,
שָׁבוּ נִתְּנָה תוֹרָה, וְשָׁם נִגְלוּ מִרְכְּבוֹתָיו
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי פֶּא פְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד יֵשׁ
לְהַסְתְּפֵל בְּפִסּוּק זֶה כְּבְּרָאשׁוּנָה, (שיר
השירים ד') כְּמַגְדֵּל דְּיִד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֵי
לְתַלְפִּיּוֹת, שְׁהָרֵי שְׁנִינָן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ מְגִדֵּל. אֵלֶּא מַה
מְגִדֵּל דְּדוֹד, מְגִדֵּל חֻזְק, אַף הַמַּתְעַסְקִים
בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין חֻזְק, וּבִנְיָן חֻזְק. ר' תַּנְחוּם אָמַר,
מְגִדֵּל דְּדוֹד, מַה דְּדוֹד הָיָה מִתְגִּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל
בְּנֵי דוֹרוֹ, כִּד הַמַּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, צְרִיכִין לְהַתְגִּדֵּל
בַּתּוֹרָה וְשָׂלֵא יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנָּה.

מַה דְּדוֹד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמַם, כִּד צְרִיף
הָאָדָם לְהַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמַם, וּבְעוֹד
שְׂוִיתַּעְסְקוּ בָּהּ, וַיִּתְגִּדֵּלוּ בָּהּ, כְּמְגִדֵּל דְּדוֹד הַצֹּנָאֵר
בְּנֵי בִנְיָן חֻזְק וְגִדּוּל.

וְאִם לָאוּ, אֵלֶּף הַמְּגִן תְּלוּי עֲלוּי, אֵלֶּוּ אֵלֶּף שְׁנַיִם
שְׂוִיָּהּוּ בְּגִלוּת, וְהַדְּבָר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוֹ
וְאִם לָאוּ. זְכוּ בַּתּוֹרָה, יִגְאָלוּ בְּאֵלֶּף שְׁנַיִם. לֹא זְכוּ,
כָּל שְׂלִמֵי הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, כָּל שְׂלִמֵי
הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעְבְּדוּ בָּהֶם, וְלֹא־אֲחֵר כֵּן יִגְאָלוּ.

לשון הקודש

כִּד צְרִיף הָאָדָם לְהַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה
 וַיּוֹמַם, וּבְעוֹד שְׂוִיתַּעְסְקוּ בָּהּ וַיִּתְגִּדֵּלוּ בָּהּ
 – כְּמְגִדֵּל דְּדוֹד הַצֹּנָאֵר בְּנֵי בִנְיָן חֻזְק
 וְגִדּוּל.

וְאִם לָאוּ, אֵלֶּף הַמְּגִן תְּלוּי עֲלוּי, אֵלֶּוּ
אֵלֶּף שְׁנַיִם שְׂוִיָּהּוּ בְּגִלוּת, וְהַדְּבָר תְּלוּי
אִם יִגְאָלוּ בּוֹ וְאִם לָאוּ. זְכוּ בַּתּוֹרָה –
יִגְאָלוּ בְּאֵלֶּף שְׁנַיִם. לֹא זְכוּ – כָּל שְׂלִמֵי

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ מְגִדֵּל? אֵלֶּא מַה
מְגִדֵּל דְּדוֹד מְגִדֵּל חֻזְק, אַף הַמַּתְעַסְקִים
בַּתּוֹרָה צְרִיכִין חֻזְק וּבִנְיָן חֻזְק. ר' תַּנְחוּם
אָמַר, מְגִדֵּל דְּדוֹד – מַה דְּדוֹד הָיָה מִתְגִּדֵּל
בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, כִּד
הַמַּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין לְהַתְגִּדֵּל
בַּתּוֹרָה וְשָׂלֵא יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנָּה.
מַה דְּדוֹד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמַם,

מִכָּאן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֶלֶם מְצַב אֶרְצָה,
 זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ, בְּשִׁבִיל
 אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאֶרֶץ. וְרָאִשוּ מִגִּיעַ
 הַשְּׂמִימָה, שֶׁהַמְקַדָּשׁ הוּא בְּמַעְלָה גְדוֹלָה, עַל כָּל
 הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מִלְּאֲבֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ,
 אֵלֹהֵי כְּהֵנִי שְׂרָת.

ר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַל שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם
 שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
 מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. מִשְׁמַע,
 עֲלִים וְיֹרְדִים.

מִזֶּה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ
 דְּכַתִּיב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו. כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר (תהלים קכז א) אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׂוֹא שְׂקֵד
 שׁוֹמֵר. וְהִינֵנוּ דְּכַתִּיב, וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהִיּוֹת
 שׁוֹמֵר עַל אוֹתָן הַשּׁוֹמְרִים.

לשון הקודש

מִלְּאֲבֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ - אֵלֹהֵי
 כְּהֵנִי שְׂרָת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַל שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד
 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים
 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים
 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. מִשְׁמַע עֲלִים וְיֹרְדִים.
 מִזֶּה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ? אָמַר רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו.

הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כָּל שְׁלֹטֵי
 הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעֲבְדוּ בָהֶם, וְלֹאֲחֵר בֶּן
 יִנְאָלוּ.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֶלֶם מְצַב
 אֶרְצָה - זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנִּצָּב בְּבִנְיָנוּ,
 בְּשִׁבִיל אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאֶרֶץ.
 וְרָאִשוּ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה - שֶׁהַמְקַדָּשׁ הוּא
 בְּמַעְלָה גְדוֹלָה עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה

מַהוּ עָלָיו. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְשִׁמְרָהּ. כִּמְהָ
 דָּאֵתָּ אָמַר, (ירמיה לט יב) וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו.
 כִּךְ (מ"א ט ג) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וּלְעֵתִיד
 לָבֹא, עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַחֲזוֹר לִירוּשָׁלַיִם,
 וְלִהְיוֹת חוֹמָה לְשִׁמְרָהּ. כִּמְהָ דָּאֵתָּ אָמַר, (זכריה ב
 ט) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכַבּוֹד
 אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׂוֹכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 מִלְּמַד שְׁקַפֵּל לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ הָיָה, וְעָלָיו
 נִתְבַּשֵּׂר, וְעָלָיו הָיָה שׂוֹכֵב. מִשְׁמַע דְּכִתְיִב וַיִּשְׁכַּב
 בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַשְּׁלֹשָׁה אֲבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׂר
 אֶחָד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב.

לְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ

כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמָר
 עִיר שְׂוֹא שְׁקֵד שׁוֹמֵר. וְהֵינּוּ שִׁפְתוֹב וְהִנֵּה
 ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהָיוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָם
 בְּתוֹכָהּ.

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׂוֹכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מִלְּמַד שְׁקַפֵּל לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ
 הָיָה, וְעָלָיו נִתְבַּשֵּׂר, וְעָלָיו הָיָה שׂוֹכֵב.
 מִשְׁמַע שִׁפְתוֹב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַשְּׁלֹשָׁה אֲבוֹת לֹא

כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמָר
 עִיר שְׂוֹא שְׁקֵד שׁוֹמֵר. וְהֵינּוּ שִׁפְתוֹב וְהִנֵּה
 ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהָיוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָם
 הַשׁוֹמְרִים.

מַהוּ עָלָיו? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְשִׁמְרָהּ.
 כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לט) וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו. כִּךְ
 (מלכים-א ט) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים.
 וּלְעֵתִיד לָבֹא עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַחֲזוֹר לִירוּשָׁלַיִם, וְלִהְיוֹת חוֹמָה לְשִׁמְרָהּ,

שֶׁהוּא שְׁלִישֵׁי מִן הָאָבוֹת. וּבְנֵי אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה: יִשְׂרָאֵל, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בְּנֵי אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׂר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שִׁיבְנֵהוּ. זֶה אֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתָמוֹ, וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתָמוֹ, דְּכָתִיב (מ"א י"ד) וַיְהִי לָעֵת זְקֵנָת שְׁלֹמֹה נִשְׂיָו הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ.

ר' יוֹסֵי פֶתַח, (תהלים מח ג) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צָפוֹן קַרְיַת מְלֹךְ רַב. יִפֶּה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (נ"א ש"ה) (משלי טז כד) מֵתוֹק לִנְפֶשׁ וּמִרְפָּא לְעַצְמֵם. בְּמָה דַּאֲתָ אָמַר (ש"ש ד י"א) נִפְתַּח תַּטְפְּנָה שְׁפַתֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְפֵי שְׂפָהּ, נוֹף וְתַחֲפִנְחָם הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֵם,

לשון הקודש

נִשְׂיָו הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ.

רַבִּי יוֹסֵי פֶתַח, (תהלים מח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צָפוֹן קַרְיַת מְלֹךְ רַב. יִפֶּה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (ש"ה) (משלי טז כד) מֵתוֹק לִנְפֶשׁ וּמִרְפָּא לְעַצְמֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) נִפְתַּח תַּטְפְּנָה שְׁפַתֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְפֵי שְׂפָהּ, נוֹף וְתַחֲפִנְחָם הָיוּ. נוֹף הָיָה

נִתְבַּשֵּׂר אֶחָד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאָבוֹת. וּבְנֵי אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה: יִשְׂרָאֵל, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בְּנֵי אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׂר עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שִׁיבְנֵהוּ. זֶה אֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתָמוֹ, וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתָמוֹ, שְׁכָתוֹב (מלכים א-יא) וַיְהִי לָעֵת זְקֵנָת שְׁלֹמֹה

שְׁהִיְתָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחֲמִשׁ תִּכְשִׁימִין שֶׁל
יָפִי. וְצִיּוֹן גְּדֹלָה בְּיָפִי וְהָדָר עַל נוֹף. וְאָמַר רַבִּי
יְהוֹדָה לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ צִיּוֹן, מָה הַצִּיּוֹן עוֹמֵד לָגַם
לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ וְכוּ'.

וְהִיְתָה גְדוֹלָה בְּיָפִי מִנוֹף, הֵדָא הוּא דְכִתְיִב, יִפָּה
נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכְּתִי
צָפוֹן, שְׁכַל מִי שְׁהִיָּה רוֹאֶה אוֹתָהּ, הִיָּה שְׂמַח.
וְתִנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מַעוֹלָם לֹא
נִכְנַס אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וְהִיָּה עָצִב, לְקַיִים מַה
שְׁנַאֲמַר מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּינָן שְׁשֻׁבָּב יַעֲקֹב עָלֶיהָ,
נִתְיָשֵׁב דַּעְתּוֹ, וְנִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה
וְדַבְּרָה עִמּוֹ, מַה שְּׁלֹא הִיָּה קוֹדֵם לָבֵן. וְאָמַר
רַבִּי יִצְחָק, עַד שְׁעָמַד יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, לֹא
נִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שְׂמַח. שְׁשֻׁבָּב, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, מַעוֹלָם לֹא נִכְנַס אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם
וְהִיָּה עָצִב, לְקַיִים מַה שְׁנַאֲמַר מְשׁוֹשׁ כָּל
הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּינָן שְׁשֻׁבָּב יַעֲקֹב
עָלֶיהָ, נִתְיָשֵׁב דַּעְתּוֹ, וְנִגְלָתָה עָלָיו
הַשְּׂכִינָה וְדַבְּרָה עִמּוֹ, מַה שְּׁלֹא הִיָּה קוֹדֵם
לָבֵן. שְׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד שְׁעָמַד יַעֲקֹב

הַמְּשַׁבַּח מִכֻּלָּם, שְׁהִיְתָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת
וְתִשְׁעִים וְחֲמִשׁ תִּכְשִׁימִין שֶׁל יָפִי. וְצִיּוֹן
גְּדֹלָה בְּיָפִי וְהָדָר עַל נוֹף. שְׁאָמַר רַבִּי
יְהוֹדָה, לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ צִיּוֹן? מַה הַצִּיּוֹן
עוֹמֵד לָגַם לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ וְכוּ'.

וְהִיְתָה גְדוֹלָה בְּיָפִי מִנוֹף, וְהוּא שְׂכִתּוּב
יִפָּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכְּתִי
צָפוֹן. שְׁכַל מִי שְׁהִיָּה רוֹאֶה אוֹתָהּ, הִיָּה

כִּי־זֶן שָׂרָאָה יַעֲקֹב בְּךָ, יָדַע שֶׁהַמָּקוֹם גָּרַם לוֹ,
וְהַקִּיץ מִשְׁנָתוֹ, וְנִתְיָרָא שְׁמָא דְבַר אַחַר
הָיָה, וַיִּשְׁכַּב בְּבִתְחֻלָּהּ. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, יַעֲקֹב, לֹא בְךָ הוּא, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יַצְחָק. וְעוֹד, הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב
עָלֶיהָ לָךְ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעְךָ. וְלֹא אֶתְנַלָּה לְאִמָּה
אַחֲרַת, בְּגִלּוֹי הַשְּׂכִינָה עַל הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ.
אֵלָּא כְּשֵׁם שְׂאֵתָה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ וְנִבְנֹאָה
עִמָּךְ, כְּךָ זְרַעְךָ הִנְבּוֹאָה תַהֲיֶיה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא
עִם אִמָּה אַחֲרַת.

ר' יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו י) יִחַן רָשָׁע בַּל לָמַד צְדָק.
תִּנְיָא, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וַיִּי שֶׁהָרָשָׁע יִחַן
בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה זְרַעוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ הָרָשָׁע. וּמִפְּנֵי מַה

לשון הקודש

בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, לֹא נִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה.
כִּי־זֶן שָׂרָאָה יַעֲקֹב בְּךָ, יָדַע שֶׁהַמָּקוֹם גָּרַם
לוֹ, וְהַקִּיץ מִשְׁנָתוֹ, וְנִתְיָרָא שְׁמָא דְבַר
אַחַר הָיָה, וַיִּשְׁכַּב בְּבִתְחֻלָּהּ. אָמַר לוֹ
הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יַעֲקֹב, לֹא בְךָ הוּא, אֲנִי ה'
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יַצְחָק. וְעוֹד,
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ לָךְ
אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעְךָ. וְלֹא אֶתְנַלָּה לְאִמָּה

אַחֲרַת בְּגִלּוֹי הַשְּׂכִינָה עַל הָאָרֶץ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב
עָלֶיהָ? אֵלָּא כְּשֵׁם שְׂאֵתָה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ
וְנִבְנֹאָה עִמָּךְ, כְּךָ זְרַעְךָ הִנְבּוֹאָה תַהֲיֶיה
מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אִמָּה אַחֲרַת.
רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו) יִחַן רָשָׁע בַּל
לָמַד צְדָק. שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וַיִּי
שֶׁהָרָשָׁע יִחַן בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה זְרַעוֹ שֶׁל

יֵשׁ לָהֶם חֵן וְרַחֲמִים. מִפְּנֵי שְׁזַרְעוּ שָׁל יַעֲקֹב לֹא
לָמַד צְדָק. בְּאֶרֶץ נְכוֹחֹת יַעֲוֹל, זוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא
אֶרֶץ נְכוֹחֹת.

מִהוּ יַעֲוֹל, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֲוִירָא דְאַרְעָא
יִשְׂרָאֵל מִחֲפִים. וּמְרַמֵּז נְבוּאָה. וְזַרְעוּ שָׁל
עֲשׂוּ יַעֲוֹל הָאֲוִיר וְהַנְּבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שְׁזַרְעוּ
שָׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוֹת ה', וְאֵינָם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה,
וְעַל כֵּן יִחַן רָשָׁע וַיַּעֲוֹל טוֹב הָאֶרֶץ וְהַנְּבוּאָה. רַבִּי
יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יִחַן רָשָׁע, אֵלּוּ אֲמוֹת
הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מְמִשְׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
לָמַד יִשְׂרָאֵל צְדָק.

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

תָּא תַּזִּי, כַּמָּה שָׁנִין יְתִיב תְּהוּא צְדִיק, דְּלֹא תָזָא
לְאֲבוּהָ עֲשָׂרִין וְתָרִין שָׁנִין. הָא אֵינּוֹן יְתִבּוּ

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

עֲשׂוּ הַרְשָׁע. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם חֵן
וְרַחֲמִים? מִפְּנֵי שְׁזַרְעוּ שָׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד
צְדָק. בְּאֶרֶץ נְכוֹחֹת יַעֲוֹל – זוּ יְרוּשָׁלַיִם,
שֶׁהִיא אֶרֶץ נְכוֹחֹת.

מִהוּ יַעֲוֹל? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, הָאֲוִיר שָׁל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִחֲפִים. וּמְרַמֵּז נְבוּאָה.
וְזַרְעוּ שָׁל עֲשׂוּ יַעֲוֹל הָאֲוִיר וְהַנְּבוּאָה.

מִפְּנֵי מָה? מִפְּנֵי שְׁזַרְעוּ שָׁל יַעֲקֹב לֹא
בֹּא וְרָאָה כַּמָּה שָׁנִים יֵשֶׁב אוֹתוֹ צְדִיק,

פְּרִשְׁת וַיֵּשֶׁב

בְּמִצְרַיִם, עֲשָׂרִים וּתְרִין שָׁנִין, לְכָל שָׁבֻט וְשָׁבֻט
מֵאֵינוֹן עֲשָׂר שְׁבַטִין דְּזָבִינוּ לֵיהּ, לְפִיּוֹם חוֹשְׁבָנָא הוּוּ
מֵאֲתָן וְעֲשָׂרִין שָׁנִין לְכָלְהוּ, דִּל מִינֵיהּוּ עֲשָׂר שָׁנִין,
דְּנִכְיָתוּ לֹזֶן בְּדִינָא דְלַעֲיָלָא, בְּגִין עֲשָׂר שְׁבַטִין
קְדִישִׁין דְּמִיתוּ תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אֲשֶׁתְּאָרוּ מֵאֲתָן
וְעֲשָׂר, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מב ב) רְדוּ שָׁמָּה.

תָּא תְּזִי, כַּד גְּרָמוּ חוֹבִין, וְהֵאִי שַׁבְּתָא לָא אֲתִנְטִיר
כַּדְקָא יָאוֹת, דְּכְּתִיב (ירמיה יז כב) וְלֹא תוֹצִיאוּ
מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לָא תַטְלוּן עֲלִיכוּן
מִטּוֹלָא דְחוֹבִין, דִּתְהוּ מִגִּין עֲלִיכוּן מִנֵּיהּוּ, יוֹם (ד' טז)
הַשַּׁבָּת. (זו ע"ב)

וְלֹא שְׁמַעוּ לֵיהּ לְנִבְיָאָה, וְאִיתְעַר עֲלֵיהֶן (ויקרא כו כה)
חֶרֶב נוֹקְמַת נֶקֶם בְּרִית. מֵאֵן בְּרִית, דָּא
שַׁבְּתָא, דְּכְּתִיב (שמות לא טז) לְדוֹרְתֶם בְּרִית עוֹלָם. וּבְרִית

לשון הקודש

שַׁבְּתוּב (בראשית מא) רְדוּ שָׁמָּה.

בַּא וְרָאָה, כְּשֶׁגְּרָמוּ הַחֲטָאִים וְהַשַּׁבְּתָא הוּוּ
לָא נִשְׁמְרָה כְּרָאוּי, שַׁבְּתוּב (ירמיה יז) וְלֹא
תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. אַל
תַּטְלוּ עֲלִיכֶם מִשָּׂא שֶׁל עוֹנוֹת, שְׁתִּיחַ מִגִּין
עֲלִיכֶם מִהֶם יוֹם הַשַּׁבָּת.

וְלֹא שְׁמַעוּ לְנִבְיָא, וְהִתְעוֹרְרָה עֲלֵיהֶם
חֶרֶב נוֹקְמַת נֶקֶם בְּרִית. מִי הַבְּרִית? זו

שְׁלֹא רָאָה אֶת אֲבִיו עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה.
הָרִי הֵם יֵשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה, לְכָל שָׁבֻט וְשָׁבֻט מֵאֲתָם עֲשָׂרָה
הַשְּׁבַטִים שְׁמַכְרוּ אוֹתוֹ. לְפִי הַחֲשׁוֹבֹן הָיוּ
מֵאֲתַיִם וְעֲשָׂרִים שָׁנָה לְכָלְהֶם. תוֹרִיד מִהֶם
עֲשָׂר שָׁנִים שְׁנִכּוּ לָהֶם בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה
בַּשִּׁבְלִיל עֲשָׂרָה שְׁבַטִים קְדוּשִׁים שְׁמַתוּ
שֵׁם בְּמִצְרַיִם – נִשְׁאָרוּ מֵאֲתַיִם וְעֲשָׂר. זֶהוּ